

ПОКЛОН ЗБИРКА СЛИКА
Војислава Стаменића

СЛИКЕ У ПОКЛОН ЗБИРЦИ:

Фузија у оку Атлантиде
Празник у четвртој димензији
Јесен уметника
Родитељима
ЈОЈА
Летња о Марти
Први дан
Атлантида

Познати обреновачки сликар Војислав Воја Стаменић за живота је одлучио да своме родном граду, Обреновцу, поклони један број слика насталих у периоду од 1983. до 1993. године. Слике су настале у САД-у, где је уметник живео од 1974. године, када је због слике *Реквијем*, изложене на Октобарском салону 1973. био нападнут од стране *Комунистичког ликовних стваралаца Београда*, као један од носилаца појаве *црног таласа* у српском сликарству. Захваљујући породици Војислава Стаменића, која је одлучила да испуни жељу уметника, општина Обреновац добила је на поклон једну уметнички вредну збирку од осам слика, коју даје на чување и бригу Матичној библиотеци *Влада Аксенијевић* у Обреновцу. Обреновачани су упознати са радом и делом уметника Војислава Стаменића. Наши старији суграђани се свакако сећају првих ликовних изложби у нашем граду, када су своје слике излагали уметници окупљени око групе *Четири обреновачка сликара*, којој су припадали Војислав Стаменић, Илија Витић, Живко Р. Адамовић и Бранислав Вучић. Ови уметници су, било самостално или групно представљали свој град на бројним изложбама у земљи и иностранству, мапирајући Обреновац као град са стваралачким потенцијалом. У свом раду, они су одржавали блиске уметничке и пријатељске везе са познатим уметницима, између осталих са Милићем од Мачве, Ољом Ивањицки, Леонидом Шејком и другима из круга уметника окупљених око *Медијале* и *Фантасма*.

Стваралаштво Војислава Стаменића можемо сагледати кроз три тематске и стилске фазе. У првој фази, која је трајала негде до средине шездесетих година двадесетог века, теме којима се бавио биле су *цијанске легенде*, стварне и имагинарне, прожете промиш-

лањима о трагичној судбини Ромског народа. У питању су уља на платну великих формата сликана тамним тоновима у нео-експресионистичком стилу. Слике из овог периода *Цијанска Венера* (1957), *Рађање валирија* (1960), *Божји ирајорци* (1960) и друге.

У Војином другом периоду, који би се могао назвати нео-надреализам, уз познате ромске мотиве, појављује се и тематика везана за преокупације, жеље, сумње, страсти и снове савременог човека који живи у динамичном и несигурном времену. Слика се хроматски просветљује, губи тамну гаму карактеристичну за претходну фазу Стаменићевог стваралаштва. У овим делима уметник се више бави фигуром и фигуралним елементима композиције. Нагласак је на сликарској јасноћи и цртежу, на перспективи и прецизно дефинисаном валеру. Из овог периода су *Цијанска Ђоконда* (1966), *Жена и време* (1969), *Библије* (1970).

Почетком седамдесетих година, Стаменић почиње да ради у пастелу, када се формира нова фаза у његовом стваралаштву, која стилски заокружује период до смрти, 2002. године. Сам уметник је ову фазу свог стваралаштва назвао *психореализмом*. Овај термин се може објаснити на више начина: сликарство као одраз унутрашње уметникове визије, сликарство као упућеност на душевну стварност као јединог носиоца сликарског чина итд. Ако анализирамо слике из овог периода, видећемо да су у питању фигуралне композиције у којима је један од централних елемената женски акт. Тематика је доста широка, и креће се од *чистио српских мотива* [1], преко сећања на цивилизацију Маја, до неке ромске легенде смештене у футуристички контекст. Техника је најчешће пастел, мада се Стаменић у овој фази највише служи комбинованом техником пастела, акрилака и уља. Димензије платна су велике, углавном је то формат 124 × 93 cm, док су слике композиционо испуњене бројним ликовним елементима и симболима. Уметник у овој фази доста експериментира са светлом, на појединим сликама светлост је дифузна, док је на другим сликама могуће пронаћи и до десет различитих извора светлости.

У Војиним сликама из зрелог периода, које је он сам сврставао у стил магијског реализма и психореализма, видимо снажан однос

уметника према делима великих уметника историје уметности, великим мајсторима ренесансе, сликарима средњовековних фресака, славним Холанђанима, метафизичарима, надреалистима, експресионистима. Уколико анализирамо тај однос, видећемо бројне сличности у формалном компоновању, у односима светлог и тамног, у подели простора слике итд.

Оно што је свакако упечатљиво, а на шта је указао Зоран Стаменић у тексту каталога за самосталну изложбу слика у галерији Дома културе из 1994. године, то је Војина опседнутост тражењем једног сликарског савршенства и продирање у саму вечну и ванвременску сликарску лепоту или истину.

Војина уметности више настоји да ствара нешто да каже - слика је јути и сориштах јутиа. Права стварност, јиј оношћрана, ирансценцијална стварност се овде само иризира и служи. [2] За Стаменића можемо рећи да је велики уметник, који има додир са метафизичким сликарством и сликарством магијског реализма. Зоран Стаменић сматра да Војино сликарство можемо назвати **МЕТАСЛИКАРСТВОМ**, пошто крајњи циљ није разјашњавање саме форме, већ тражење извора самих форми, односно оне стварности која стоји иза хоризонта савршенства, дословно тражење божанског принципа у процесу сликарског стваралаштва.

Општина Обреновац и Матична библиотека *Влада Аксенијевић* добили су вредну поклон збирку нашег суграђанина Воје Стаменића коју ће чувати као велико уметничко благо за наредне генерације које долазе, које ће имати прилику да контемплрају и интерпретирају ове мистичне и сингматске композиције.

Марија Вуковић Бисерко,
дипл. историчар уметности

[1] Зоран Стаменић, *Сликарство Војислава Стаменића - крајњи ираки, каталог изложбе одржане у Дому културе и спорта Обреновац, 1994.* Оп.ср: 3 стр

[2] Зоран Стаменић, *Сликарство Војислава Стаменића - крајњи ираки, каталог изложбе одржане у Дому културе и спорта Обреновац, 1994.* Оп.ср: 3 стр

Фузија у оку Атлантиде, 1985,
комбинована шехника, 124 × 93

Празник у четвртој димензији, 1985,
комбинована шехника, 124 × 93

АТЛАНТИДА, 1988.
комбинирана техника, 124 × 93

РОДИТЕЉИМА, 1989.
комбинирана техника, 124 × 93

ЛЕГЕНДА О МАРТИ, 1993.
комбинована техника, 124 × 93

ЈОЈА, 1986,
комбинована техника, 124 × 93

ПРВИ ДАН, 1985,
комбинована техника, 124 × 93

ЈЕСЕН УМЕТНИКА, 1987,
комбинована техника, 124 × 93

Војислав СТАМЕНИЋ рођен је 1931. године у Великом Пољу, код Обреновца. Академију ликовних уметности у Београду завршио је 1958. године у класи професорке ЗОРЕ ПЕТРОВИЋ. У Југославији је радио до 1974. године, када је напустио земљу и емигрирао у Сједињене Америчке Државе. Због слике *Реквијем* која је била изложена на Октобарском салону 1973, био је нападнут од стране *Комунистичког ликовних стваралаца Београда*, као један од носилаца *црног шаласа* у сликарству. У САД одлази 1974. године, где предаје на *Принц Џорџ комунистички колеџу* и *Мерилендском универзитету*. Имао је своју галерију и уметничко-мајсторску радионицу у Вашингтону и Мајами Бичу на Флориди. Био је члан *Уметничког центра Флориде*. Преминуо је у априлу 2002. године у САД, где је и сахрањен. Воја Стаменић излагао је на седам самосталних и једанаест групних изложби у некадашњој Југославији. У САД је излагао своје радове на петнаест самосталних и дванаест групних изложби. У САД је седам пута награђиван. Слике му се налазе у многим колекцијама широм света.

Издавач

Градска општина Обреновац

ЛИКОВНО-ГРАФИЧКА ОПРЕМА

Зорана Вуковић

Штампа

ЗХМ, Обреновац

Тираж: 400

Април 2012

СТАЛНА ПОСТАВКА:
Библиотека *Влада Аксенијевић*
Обреновац

